

Notulen van de vergadering van de Ministerraad op 25 feb. 1952

*'s Morgens te 10 uur aangevangen en 's middags voortgezet, Zaal van Justitie.

Aanwezig: De Minister-President Drees en de Ministers Albrechts, Beel, Van den Brink, Joekes, Mulderije, Peters, Rutten, Teulings, In 't Veld en Wemmers (afwezig zijn de Ministers Lief tinck, Mansholt, Staf en Stikker wegens verblijf in het buitenland).

Tevens zijn aanwezig de Staatssecretarissen Blom en Götzen.

Secretaris: J. Middelburg.

1. *Notulen van de vergadering van 18 Februari 1952*

- - -

b. *Opmerking n.a.v. punt 3b (Schip onder Australische vlag in Nieuw-Guinea.)*

Minister *Mulderije* deelt mede, dat in de missive van Justitie, die Staatssecretaris Blom de vorige maal heeft aangehaald, wordt medegedeeld, dat enkele personen het Indonesische staatsburgerschap hebben verworpen en het Nederlandse staatsburgerschap hebben verkozen. Daaraan is toegevoegd, dat dit niet betekent, dat de betrokkenen ook het Nederlandse staatsburgerschap bezitten. Dit beoordeelt het Departement echter niet, doch dit zouden gemeentebesturen moeten beoordelen. De keuze van Lokollo is gecertificeerd door de griffier van de Haagse rechtbank. Staatssecretaris *Blom* wijst er op, dat het hier om een opvatting van de betrokken afdeling van Justitie betreft, die niet in overeenstemming is met het Regeringsbeleid op dit punt.

De *Minister-President* stelt voor deze kwestie niet thans te behandelen, doch dit over te laten aan de Ministers van Justitie en voor Uniezaken en Overzeese Rijksdelen en Staatssecretaris Blom. Aldus wordt besloten.

- - -

3. *Uniezaken*

a. *Herziening van de Unie en de kwestie Nieuw-Guinea (Zie notulen MR d.d. 18-2-1952, punt 3a. #Zie ook notulen MR 3/3/52, punt 3a, b en e.)*

Minister *Peters* vraagt zich naar aanleiding van het aftreden van Minister Subardjo en van Kabinet-Sukiman of Indonesië niet opnieuw zal trachten concessies van Amerika te krijgen. Minister Subardjo scheen een ijskast-politiek ten aanzien van Nieuw-Guinea niet af te wijzen met het oog op de verhouding van Indonesië tot andere landen. Ook Acheson nam ten aanzien van de Nieuw-Guinea-kwestie een standpunt in ten gunste van de Nederlandse ijskast-formule, doch naar het schijnt huldigen de deskundigen van het State Department een afwijkende mening. De *Minister-President* leek het, dat Acheson overtuigd was, dat in Nederland ten aanzien van de Nieuw-Guinea-kwestie niets te bereiken was. Bovendien staat Nederland in deze kwestie thans juridisch sterk, doordat Indonesië geen rechterlijk oordeel wenst, hetgeen in Amerika stellig niet wordt gewaardeerd.

Minister *Peters* brengt vervolgens het laatste telegram van de Hoge Commissaris over de zogenaamde afronding van de besprekingen met de Indonesische delegatie ter sprake. Hierin wordt o.a. gesproken over gemeenteleningen, welk punt in Nederland niet bekend is, terwijl de kwestie van Blitar en de Talisse niet wordt genoemd.

De *Minister-President* is van oordeel, dat het niet mogelijk is voor het einde der maand tot een afronding te komen. Spreker wijst er nog eens op, dat Nederland in beginsel zich bereid heeft verklaard tot de wijziging van de Unie te komen, doch alleen indien voor allerlei punten een bevredigende oplossing wordt bereikt. Tot nu toe is men aan Indonesische zijde ten aanzien van de punten, die voor Nederland van belang zijn, bereid gebleken òf tot slechts weinig concessies òf tot regelingen met zeer korte opzegtermijn. Men zal ook niet moeten komen tot

regelingen, waarin onzerzijds veel wordt prijsgegeven, terwijl de andere zaken ongeregeld blijven. Tenslotte zal men ten aanzien van de verschillende regelingen moeten bepalen, dat men zich bij niet-nakomen op een internationale rechter zal kunnen beroepen.

Minister *Van den Brink* is van oordeel, dat Indonesië door het gebeurde met de MSA-overeenkomst een slecht figuur in de wereldopinie heeft geslagen. Spreker vraagt zich af of Subardjo min of meer onbewust deze overeenkomst heeft ondertekend, waarmee toch een wijziging van principiële aard in het buitenlandse beleid van Indonesië is gebracht. Staatssecretaris *Blom* wijst er op, dat Subardjo zeer gevoelig is voor adviezen van de Amerikaanse Ambassadeur Cochran. Staatssecretaris *Götzen* gelooft niet, dat Subardjo onbewust er in gelopen is. De *Minister-President* meent ook, dat Subardjo wel de Amerikaanse kaart wil spelen.

Staatssecretaris *Götzen* merkt op, dat op de laatste plenaire vergadering de val van het Indonesische Kabinet nog niet bekend was; bij de informele bespreking op Zondagavond werd echter de indruk gevestigd, dat de Indonesische delegatie de besprekingen deze week normaal zal voortzetten. De *Minister-President* stelt de vraag wat men daarna zal doen. Spreker herhaalt nog eens, dat het niet zo moet zijn, dat een overeenstemming over opheffing van de Unie zou worden bereikt, waarbij echter de rest in de lucht blijft hangen. Staatssecretaris *Blom* antwoordt, dat de Indonesische topfiguren dringend naar Indonesië moeten, aangezien hun arbeid daar reeds weken is blijven liggen. Bij de Indonesische delegatie bestaat de opvatting, dat zij met de economisch-financiële zaken nooit geheel gereed zullen komen. De *Minister-president* acht het wenselijk over allerlei zaken inlichtingen in te winnen o.a. betreffende de gang van zaken met de gevangen genomen Nederlanders, de gemeentelingen en de Blitar en Talisse. Ten aanzien van de inbeslaggenomen wapens van de Blitar en de Talisse is medegedeeld dat Nederland dit punt bij het Uniehof aanhangig zal maken als niet voor 1 Maart een bevredigend antwoord over de teruggave is ontvangen. Staatssecretaris *Blom* merkt op, dat de kwestie van de Blitar en de Talisse niet in Nederland kan worden afgedaan; in Indonesië zal men niet gemakkelijk een antwoord krijgen nu het Kabinet demissionair is. Supomo heeft ook gesproken over de procedure. In verband hiermede is van Nederlandse zijde voorgesteld of een arbitrageverdrag te sluiten met een permanent scheidgerecht of zich aan te sluiten bij de Algemene Acte voor de vreedzame beslechting van internationale geschillen, vastgesteld in de Volkenbondsvergadering van 1928.

Minister *Mulderije* vestigt er de aandacht op, dat in de Eerste Kamer bezwaren zijn gemaakt tegen het aanwijzen van het Internationale Gerechtshof voor het beslechten van geschillen. Minister *Van den Brink* wijst er op, dat bij het olieconflict Iran de uitspraak van het Internationale Gerechtshof niet heeft aanvaard met de motivering, dat hierin te veel Westerse rechters zitting hebben. Staatssecretaris *Blom* voegt hieraan toe, dat Indonesië een overeenkomstig standpunt inneemt.

De *Minister-President* wijst er op, dat er een instantie moet zijn, die een uitspraak kan doen, als Indonesië zich niet aan de gemaakte afspraken houdt. Het Uniehof, waarvoor beide landen gezamenlijk een geschil aanhangig maken, heeft het bezwaar, dat bij staking der stemmen één rechter, aangewezen door de President van het Internationale Gerechtshof, uitspraak zal moeten doen. Bovendien vervalt het als de Unie wordt beëindigd.

Staatssecretaris *Götzen* deelt mede, dat van Nederlandse zijde hoe langer hoe meer onze moeilijkheden naar voren worden gebracht. Zo is in de militaire subcommissie aan de orde gesteld, dat aan de Militaire Missie niet meer in Nederlands courant wordt betaald. Spreker heeft zelf in de algemene subcommissie ter sprake gebracht, dat een Nederlandse deserteur thans moet beoordelen of aan Nederlands personeel van de ondernemingen in Indonesië re-entry permits kunnen worden verstrekt. Van Indonesische zijde is toegezegd, dat men deze punten in Indonesië zou bespreken in Parlementscommissies en in de desbetreffende Regeringsinstanties.

De *Minister-President* heeft omtrent het informele overleg op ambtelijk niveau met betrekking tot de Nieuw-Guinea-kwestie vernomen, dat nog geen omschrijving van de taak voor een eventueel in te stellen gemengde commissie is gevonden. Staatssecretaris *Götzen* heeft

gehoord, dat de Indonesiërs ook de gedachte van een condominium willen opwerpen. De *Minister-President* acht dit niet te aanvaarden.

Minister *Van den Brink* herinnert er aan, dat bij de RTC niet het standpunt is ingenomen, dat over Nieuw-Guinea niet meer te praten zou zijn. De *Minister-President* is het hiermede eens, doch wijst er op, dat wat de Nederlandse Regering ter zake kon aanbieden bij de Nieuw-Guinea-conferentie in 1950 is aangeboden. Indonesië heeft toen echter alles afgewezen. Staatssecretaris *Blom* heeft in de Commissie voor Uniezaken gezegd, dat een gemengd bestuur over Nieuw-Guinea voor Nederland onaanvaardbaar zou is, doch dat in 1950 wel een Nieuw-Guinea-Raad onzerzijds is voorgesteld. Bij de discussie in de Commissie heeft het Kamerlid Welter hiertegen ernstig gewaarschuwd; de Voorzitter Prof. Romme heeft gezegd, dat men hierover verschillend kan denken, maar dat het beter was hierop in de Commissie niet verder in te gaan.

De *Minister-President* concludeert, dat het informele overleg zal moeten worden voortgezet.

b. *Verlening van decoraties aan Indonesiërs*

Staatssecretaris *Blom* merkt op, dat Djumhana als Wnd. Hoge Commissaris weggaat; het is gebruik dat iemand, die twee jaren een dergelijke positie heeft bekleed, voor een Nederlandse decoratie wordt voorgedragen, waarvoor in de regel niet het agrément wordt gevraagd. Spreker acht het wenselijk in dit geval toch wel het agrément in Indonesië aan te vragen. Ook Rasjidi, die onze post in Djeddah heeft waargenomen, komt voor een decoratie in aanmerking. In dit laatste geval is alleen de moeilijkheid, dat deze in Egypte vertegenwoordiger voor de Regering van Djocja is geweest. De *Minister-President* is van oordeel, dat dit bij de beoordeling geen rol kan spelen, aangezien indertijd het optreden ten gunste van de Regering van Djocja tot zijn taak behoorde. Spreker stelt voor, dat over beide decoraties Indonesië zal worden gepolst.

Aldus wordt besloten.
